

7+1 Ερωτήσεις για το νέο Νόμο του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

1. Τί προβλέπει ο νέος νόμος με λίγα λόγια;

Ο νέος νόμος ενισχύει την αυτονομία των Ατόμων με Αναπηρία, αναβαθμίζει σημαντικές υπηρεσίες του κοινωνικού κράτους και βελτιώνει πολιτικές που έχουν ήδη αποδείξει την αποτελεσματικότητά τους.

Καθιερώνονται **4 μόνιμες πολιτικές** για την αναπηρία. Ο **Προσωπικός Βοηθός, η Πρώιμη Παιδική Παρέμβαση**, δημιουργείται για πρώτη φορά ολοκληρωμένο **πλαίσιο εκπαίδευσης για άτομα με αναπηρία όρασης** (Μητρώο Πιστοποιημένων Εκπαιδευτών και θεσπίζεται ακόμη **νέο πρόγραμμα για την Προσβασιμότητα κατ' οίκον**. Αναβαθμίζεται, επίσης, η **Εθνική Πύλη Αναπηρίας**.

Παράλληλα, ο νόμος περιλαμβάνει επίσης **4 σημαντικές παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση του στεγαστικού**, με καλύτερη αξιοποίηση του υφιστάμενου κτιριακού αποθέματος και νέα μέτρα στήριξης των ευάλωτων νοικοκυριών.

Ειδικότερα, δημιουργούνται 1.950 κοινωνικές κατοικίες σε ανενεργά στρατόπεδα, εισάγονται γρήγορες διαδικασίες για αλλαγή χρήσης γης σε χαμηλότερη όχληση (με απαγόρευση βραχυχρόνιας μίσθωσης), θεσπίζεται απαλλαγή από φόρο μισθωμάτων για τα ενοίκια που εισπράττουν Δήμοι, Περιφέρειες, ιδιώτες και φορείς για Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης (ΣΥΔ) και κοινωνικές κατοικίες και το πρόγραμμα δημογραφικής ανάπτυξης (μετεγκατάσταση) αναμορφώνεται συνολικά.

Πολιτικές για την Αναπηρία

2. Τί αλλάζει στον Προσωπικό Βοηθό με το νέο νόμο;

Ο Προσωπικός Βοηθός είναι το πρόσωπο που υποστηρίζει ένα Άτομο με Αναπηρία ώστε να μπορεί να ζει αυτόνομα και να μην εξαρτώνται αποκλειστικά από το οικογενειακό τους περιβάλλον.

Ο Νόμος θεσπίζει ένα **μόνιμο και οργανωμένο πλαίσιο** λειτουργίας του προγράμματος, με ενιαίους κανόνες, αξιολόγηση, μητρώα προσωπικών βοηθών και αξιολογητών, και σταθερό μηχανισμό υποστήριξης σε όλη τη χώρα, σε συνέχεια του πιλοτικού προγράμματος που λειτούργησε αποτελεσματικά.

Μέχρι σήμερα, πάνω από 1.800 Άτομα με Αναπηρία έχουν λάβει υπηρεσίες προσωπικής βοήθειας και περισσότεροι από 3.000 Προσωπικοί Βοηθοί έχουν απασχοληθεί στο πρόγραμμα.

Ο στόχος είναι ξεκάθαρος: ο Προσωπικός Βοηθός έρχεται να αποτελέσει μια μόνιμη πολιτική ανεξάρτητης διαβίωσης για όσους τον χρειάζονται.

Ειδικότερα:

- αυξάνεται η χρηματοδότηση και ο αριθμός των ωφελούμενων,

- η επιλογή γίνεται με αντικειμενική μοριοδότηση και αξιολόγηση των πραγματικών αναγκών κάθε πολίτη,
- δημιουργείται Μητρώο Αξιολογητών για μεγαλύτερη διαφάνεια και σταθερότητα,
- **αυξάνεται** το ηλικιακό όριο (στα 67 και έως τα 75 για όσους ήταν δικαιούχοι του επιδόματος κίνησης μέχρι τα 67 τους) για συγκεκριμένες κατηγορίες δικαιούχων, ενώ **όποιος έχει εισαχθεί στο Πρόγραμμα δεν το χάνει** με τη συμπλήρωση των ορίων αυτών.

Σημειώνεται ότι στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες δεν υπάρχει και στις χώρες που υπάρχει το ηλικιακό όριο είναι τα 65. Δηλαδή χαμηλότερο από το δικό μας.

- προβλέπονται **ειδικές ρυθμίσεις για μικρά νησιά και ορεινές** περιοχές (έως 5.000 κάτοικοι), όπου είναι δυσκολότερη η εύρεση Προσωπικού Βοηθού. Εκεί, οι δικαιούχοι συνδέονται με Π.Β. ακόμη κι αν τελούν σε σχέση γάμου ή έχουν α' ή β' βαθμό συγγένειας εξ αίματος ή εξ αγχιστείας με αυτόν,
- φορέας υλοποίησης του προγράμματος αναλαμβάνει ο ΟΠΕΚΑ.

Με λίγα λόγια, αξιοποιούμε την εμπειρία του πιλοτικού προγράμματος και δημιουργούμε έναν **μόνιμο θεσμό που θα προσφέρει περισσότερη αυτονομία** και καλύτερη ποιότητα ζωής στα Άτομα με Αναπηρία.

3. Τί φέρνει ο νέος Νόμος για τα άτομα με αναπηρία όρασης;

Για πρώτη φορά δημιουργείται ένα ολοκληρωμένο σύστημα εκπαίδευσης για την κινητικότητα, τον προσανατολισμό και τις δεξιότητες καθημερινής διαβίωσης των ατόμων με αναπηρία όρασης.

Σήμερα, οι εξειδικευμένοι εκπαιδευτές είναι μόλις 9 και βρίσκονται κυρίως στα μεγάλα αστικά κέντρα. Με το νέο πλαίσιο, **περισσότεροι πιστοποιημένοι επαγγελματίες θα μπορούν να προσφέρουν υπηρεσίες σε όλη τη χώρα**, 50 στην αρχική φάση.

Το **Κέντρο Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών** (ΚΕΑΤ) αναλαμβάνει την επιμόρφωση και πιστοποίηση των εκπαιδευτών, με ενιαίες προδιαγραφές και αυστηρά κριτήρια.

Παράλληλα δημιουργείται ηλεκτρονικό **Μητρώο Πιστοποιημένων Εκπαιδευτών**, ώστε οι πολίτες να γνωρίζουν ποιοι παρέχουν πιστοποιημένες υπηρεσίες και σε ποιες περιοχές δραστηριοποιούνται, με σαφείς υποχρεώσεις των εκπαιδευτών.

4. Πώς αναβαθμίζεται η Εθνική Πύλη Αναπηρίας και τι γίνεται με το Μητρώο Παροχών Αναπηρίας αλλά και την Κάρτα Αναπηρίας;

Η Εθνική Πύλη Αναπηρίας γίνεται πιο απλή, πιο ολοκληρωμένη και πιο χρήσιμη για τον πολίτη.

Με το νέο νόμο δημιουργείται ένα **ενιαίο σύστημα εξυπηρέτησης**, ώστε οι ψηφιακές υπηρεσίες να «επικοινωνούν» μεταξύ τους και ο πολίτης να μην χρειάζεται να υποβάλλει ξανά στοιχεία που το Δημόσιο ήδη διαθέτει.

Παράλληλα, το **Μητρώο Παροχών Αναπηρίας** αναβαθμίζεται. Κάθε δικαιούχος θα μπορεί να βλέπει συγκεντρωμένα όχι μόνο τις παροχές που λαμβάνει, αλλά και εκείνες που ενδέχεται να δικαιούται **σε ατομική καρτέλα**.

Διευκολύνεται, επίσης, η έκδοση της **Κάρτας Αναπηρίας**. Για παράδειγμα, όσοι λαμβάνουν ήδη **αναπηρικό επίδομα ή σύνταξη θα μπορούν να αποκτούν την Κάρτα χωρίς να απαιτείται προηγούμενος εγγραφή στο Ψηφιακό Μητρώο Ατόμων με Αναπηρία.**

Τέλος, δημιουργείται για πρώτη φορά **Μητρώο Δομών Αναπηρίας**, ώστε τα Άτομα με Αναπηρία και οι οικογένειές τους να έχουν μια σαφή εικόνα των διαθέσιμων υπηρεσιών, ενώ η Πολιτεία θα μπορεί να σχεδιάζει αποτελεσματικότερα τις πολιτικές της.

5. Τι αλλάζει στο πρόγραμμα Πρώιμης Παιδικής Παρέμβασης;

Στην πιλοτική του εφαρμογή έως τον Ιούνιο 2026 είχαμε 1.280 συμβάσεις, με χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Με τη νέα ρύθμιση, η Πρώιμη Παρέμβαση οργανώνεται πλέον ως καθολικό πρόγραμμα, με σταθερό πλαίσιο λειτουργίας και με ενισχυμένους μηχανισμούς στελέχωσης, παρακολούθησης και εφαρμογής.

Η Πρώιμη Παρέμβαση γίνεται **μόνιμη πολιτική** του κράτους. Παιδιά έως 6 ετών με αναπηρία, αναπτυξιακές δυσκολίες ή αυξημένη πιθανότητα εμφάνισής τους και οι οικογένειές τους θα συνεχίσουν να λαμβάνουν εξατομικευμένη υποστήριξη (λογοθεραπείες, εργοθεραπείες κ.λπ.) είτε στο σπίτι είτε στο σχολείο.

Πολιτικές για το στεγαστικό.

6. Τί καινούριο κάνουμε; Πώς αξιοποιούμε τα ανενεργά στρατόπεδα για την αντιμετώπισή του;

Για πρώτη φορά αξιοποιούμε, σε συνεργασία με το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, ανενεργά στρατόπεδα για τη δημιουργία **σύγχρονων κοινωνικών κατοικιών**.

Στην πρώτη φάση του προγράμματος θα κατασκευαστούν **2.000 κατοικίες μηδενικής ενεργειακής κατανάλωσης** σε τρία ανενεργά στρατόπεδα (Αχαρνές, Θεσσαλονίκη και Πάτρα), με χρηματοδότηση από το Κοινωνικό Κλιματικό Ταμείο.

Παράλληλα, οι **ταχύτερες διαδικασίες αλλαγής χρήσης γης και κτιρίων** δίνουν τη δυνατότητα, σε περιοχές όπου επιτρεπόταν βιοτεχνική λειτουργία, να εκδίδεται πιο γρήγορα άδεια για κατοικία, με ρητή απαγόρευση διάθεσης σε βραχυχρόνια μίσθωση (Airbnb).

Το νομοσχέδιο προβλέπει, επίσης, **απαλλαγή από τον φόρο μισθωμάτων** για όσους διαθέτουν την περιουσία τους για **Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης** ή για κοινωνική κατοικία. Με αυτόν τον τρόπο, δίνεται φορολογικό κίνητρο για κοινωνική χρήση ακινήτων και

ενισχύονται δύο κρίσιμες ανάγκες: η ανεξάρτητη διαβίωση των ατόμων με αναπηρία και η πρόσβαση περισσότερων πολιτών σε προσιτή κατοικία.

Ενισχύεται το πρόγραμμα **«Στέγαση και Εργασία»** με νέο πυλώνα για την πρόληψη της αστεγίας προβλέπεται μεταβατική στήριξη για τους ωφελούμενους του προγράμματος **«Κάλυψη»**.

Το Πρόγραμμα Δημογραφικής Ανάπτυξης (Μετεγκατάσταση) γίνεται πιο ευέλικτο και πιο ελκυστικό, ώστε να διευκολύνει περισσότερους ανθρώπους να εγκατασταθούν σε περιοχές με έντονο δημογραφικό πρόβλημα.

Συγκεκριμένα:

- Εξισώνεται η οικονομική ενίσχυση στα **10.000 ευρώ** για όλους
 - Καταργείται η **υποχρέωση εργασίας**
 - Δίνεται η δυνατότητα συμμετοχής και σε **αποφοίτους ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων** που συνδέονται με τις περιοχές εφαρμογής του προγράμματος
 - Παρέχεται δυνατότητα συμμετοχής στο πρόγραμμα και σε **Έλληνες που κατοικούν σε κράτη μέλη της Ε.Ε.**
 - Υπάρχει δυνατότητα **προκαταβολής** της α' δόσης πριν τη μετεγκατάσταση, ώστε η στήριξη να παρέχεται κατά τη μετεγκατάσταση στον νέο τόπο κατοικίας

Το πρόγραμμα επεκτείνεται ρητά σε περισσότερους Δήμους, οι οποίοι άμεσα θα εξειδικευθούν με ΚΥΑ (όπως θα γίνεται και κάθε φορά που θα υπάρχει διεύρυνση) και θα αφορούν τις Δημοτικές Ενότητες των Π.Ε. Δράμας, Φλώρινας, Κιλκίς, Σερρών, Πέλλας, Καστοριάς, Γρεβενών και Κοζάνης, ενώ θα συμπεριληφθούν και οι πρωτεύουσες Νομών που παρουσιάζουν συρρίκνωση πληθυσμού.

Στόχος είναι να δοθούν πραγματικά κίνητρα για να αποκτήσουν ζωή και προοπτική περιοχές που χάνουν πληθυσμό.

7. Ποιες άλλες σημαντικές ρυθμίσεις περιλαμβάνονται;

Ο νέος νόμος περιλαμβάνει και μια σειρά από στοχευμένες παρεμβάσεις που διευκολύνουν την καθημερινότητα των πολιτών και ενισχύουν την κοινωνική προστασία.

Μεταξύ άλλων:

- Μειώνεται η γραφειοκρατία για τη δωρεάν μετακίνηση δικαιούχων αρμοδιότητας του ΥΚΟΙΣΟ στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς.
- Ενισχύεται η πολιτική κατά των διακρίσεων και του ρατσισμού.
- Παρατείνεται η προθεσμία ολοκλήρωσης των παρεμβάσεων για το Πρόγραμμα Προσβασιμότητα για τους δικαιούχους.
- Διασφαλίζεται η συνέχεια της κοινωνικής φροντίδας ακόμη και σε έκτακτες περιπτώσεις, με την εξασφάλιση της χρηματοδότησης και όταν οι συνήθεις κανόνες χρηματοδότησης τυχόν δεν επαρκούν για την ομαλή τους λειτουργία.

- Πρόκειται για ρυθμίσεις που κάνουν τις υπηρεσίες πιο αποτελεσματικές, μειώνουν τα εμπόδια και ενισχύουν την προστασία των πολιτών που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη.

8. Τελικά, γιατί είναι σημαντικός αυτός ο νόμος;

Γιατί μετατρέπει επιτυχημένες πιλοτικές δράσεις σε μόνιμες δημόσιες πολιτικές και ενισχύει το κοινωνικό κράτος με παρεμβάσεις που απαντούν σε πραγματικές ανάγκες.

Κατοχυρώνει την ανεξάρτητη διαβίωση των Ατόμων με Αναπηρία, βελτιώνει την πρόσβαση στις κοινωνικές υπηρεσίες, περιορίζει τη γραφειοκρατία και δημιουργεί νέες δυνατότητες στήριξης για όσους τις χρειάζονται περισσότερο.

Παράλληλα, δίνει ουσιαστικές απαντήσεις στο στεγαστικό, αυξάνοντας το διαθέσιμο απόθεμα κοινωνικής κατοικίας και διευκολύνοντας την πρόσβαση σε αξιοπρεπή και προσιτή στέγη.

Με λίγα λόγια, είναι ένας νόμος που επενδύει στην αυτονομία, την αξιοπρέπεια και την κοινωνική συνοχή, με μέτρα που κάνουν αισθητή διαφορά στην καθημερινότητα των πολιτών.